Samenvatting

Eerstelijnsrechtshulp: het Juridisch Loket

Het Juridisch Loket heeft in 2008 opnieuw meer hulpvragen aangetrokken dan in de voorafgaande jaren, te weten 644.563. In 2007 waren dit er bijna 600.000. De belangrijkste kanalen waarlangs klanten contact hebben gezocht zijn de telefoon en de balie. Het meest aangeboden product is het verstrekken van informatie en het verhelderen van vragen. De meeste hulpvragen hebben betrekking op het terrein van het verbintenissenrecht, het arbeidsrecht en het personen- en familierecht. De aard van de hulpvragen wijkt in 2008 nauwelijks af van het jaar daarvoor. Dit geldt ook voor de verdelingen van de contactkanalen en van de verstrekte producten. Het aantal externe verwijzingen is opnieuw gedaald. In 2005 betrof nog 9% van de producten een externe verwijzing; in 2008 was dit 5%.

Zowel het aantal verwijzingen naar mediation als het gebruik van de website is in 2008 toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren.

Een meerderheid van de verwijzingen naar het spreekuur en van de informatieverstrekking vindt plaats via de telefoon (resp. 71% en 58%), terwijl een verwijzing naar de advocatuur meer in gelijke mate via de telefoon (33%), de balie (39%) en op het spreekuur (27%) plaatsvindt.

Uit de enquête die is gehouden onder advocaten die een verwijzing hebben gekregen in het kader van het verwijsarrangement blijkt dat de uitval tussen het Juridisch Loket en de advocatuur 9% is. Dit percentage komt overeen met de resultaten van een onderzoek uit 2006 onder verwezen cliënten (zie MGR 2006, p. 107: uitval ongeveer 10%). Een ruime meerderheid van de advocaten is goed te spreken over de kwaliteit van de inschatting van de verwezen zaken door de medewerkers van het Juridisch Loket. Een belangrijke reden van een matig of onvoldoende oordeel over de inschatting van de laatste verwijzing betreft het feit dat een lichte adviestoevoeging uiteindelijk een reguliere toevoeging bleek te zijn. De advocaten vinden de inschatting van de loketmedewerker ten aanzien van de laatste aan hen verwezen zaak over het algemeen goed. Op een vijfpuntsschaal wordt op deze vraag gemiddeld een 3,6 gegeven.

Drie kwart van de advocaten (73%) die een oordeel hebben gegeven, vindt de inschatting goed tot heel erg goed.

Uit de enquête blijkt dat de advocaten het over het algemeen *niet* aan het Juridisch Loket laten weten wanneer zij de inschatting van de zaak matig of slecht vonden (91% onderneemt geen actie in een dergelijk geval).

De resultaten van deze enquête leiden tot de conclusie dat het verwijsarrangement vanuit de perceptie van de advocaten naar behoren werkt, maar dat er in de communicatie nog wel verbeteringen mogelijk zijn. De Raad voor Rechtsbijstand zou iets beter kunnen uitleggen wat een elektronisch dossier behelst; er blijkt bij de advocaten behoefte te zijn aan mondelinge toelichting op het elektronisch dossier en de advocaten zouden op hun beurt moeten investeren in het geven van feedback en het actief opvragen van informatie, zodat de juridisch medewerkers in de toekomst nog beter leren inschatten welk soort toevoeging er nodig is om een zaak op te lossen. De dienstverlening richting klant zal hierdoor verbeteren.

In februari 2008 hebben 2.654 Nederlandse burgers een internetenquête ingevuld over de naamsbekendheid van het Juridisch Loket. Van de 2.654 respondenten weet bijna de helft (47%) dat er Juridisch Loketten bestaan. De overgrote meerderheid van deze mensen denkt dat het Juridisch Loket aan rechtzoekenden advies geeft. Slechts een klein gedeelte van de respondenten denkt dat het Juridisch Loket meer activiteiten verricht dan het daadwerkelijk verricht; hierbij schemeren vooral de taken door die de voormalige bureaus rechtshulp wel uitvoerden, zoals het schrijven van brieven en het bijstaan van klanten in rechtszaken.

Uit koppeling van de gegevens van het Juridisch Loket met SSB-bestanden van het CBS blijkt dat voor wat betreft leeftijd de categorie van 35 tot en met 39 jaar het grootst is (ruim 13%). Er zijn nauwelijks verschillen tussen leeftijdsgroepen in de wijze waarop men contact zoekt met het Juridisch Loket. Bij de balie zijn de 20- tot 25-jarigen licht oververtegenwoordigd en de 50- tot 55-jarigen licht ondervertegenwoordigd. Bij de mate van gebruik van de verschillende contactkanalen treden enkele verschillen op tussen mannen en vrouwen. Het duidelijkst is het verschil tussen balie en telefoon: bij de balie zijn de mannen ruim in de meerderheid, terwijl vrouwen eerder de telefoon ter hand nemen.

Van alle ondervraagden is zowel in 2007 als in 2008 ongeveer 40% allochtoon, waarvan ruim twee derde niet-westers allochtoon is. Van de allochtonen is drie kwart een zogenoemde eerstegeneratieallochtoon, dit wil zeggen, dat deze persoon zelf geboren is buiten Nederland.

Eerstegeneratieallochtonen en allochtonen uit de categorie 'overig niet-westers' komen relatief vaker naar de balie, terwijl autochtonen bij de telefooncontacten iets vaker voorkomen dan gemiddeld.

Tweedelijnsrechtshulp: toevoegingen

In 2008 zijn er in totaal 422.530 toevoegingen afgegeven. Dit waren er 16.705 meer dan in het jaar daarvoor. Het aantal afgegeven toevoegingen in 2008 is het resultaat van de voortzetting van de trendmatige toename vanaf 2000. Alleen het jaar 2006 vormde hierop een uitzondering.

Het aantal reguliere toevoegingen is in 2008 gestegen en bedroeg in 2008 407.236, het aantal mediationtoevoegingen nam toe tot 5.524 en het aantal lichte adviestoevoegingen daalde naar 15.294.

De *reguliere* toevoegingen hadden vooral betrekking op het strafrecht (39%) en het personen- en familierecht (24%) en de *lichte advies*toevoegingen op het verbintenissenrecht (29%), het arbeidsrecht (19%) en het personen- en familierecht (12%). De *mediation*toevoegingen blijken voor het overgrote deel (83%) betrekking te hebben op het personen- en familierecht. De overige rechtsterreinen speelden vooralsnog een marginale rol.

De grootste absolute stijging bij de reguliere toevoegingen heeft plaatsgevonden op het terrein van het personen- en familierecht (absoluut +21.896), gevolgd door het strafrecht. De grootste absolute daling heeft plaatsgevonden op het terrein van het arbeidsrecht (absoluut -3.827), gevolgd door het vreemdelingenrecht (absoluut -2.853). Ook op het terrein van asielzaken is een grote absolute daling te constateren sinds 2005 (-1.595). Deze daling blijkt voornamelijk in 2007 te hebben plaatsgevonden ten opzichte van 2006. In 2008 is juist weer een flinke stijging te zien ten opzichte van 2007.

Als wordt vergeleken met 2006, blijkt dat het aantal lichte adviestoevoegingen in relatieve zin op het gebied van fiscaal recht, erfrecht en bestuursrecht aanzienlijk is gestegen (resp. +49%, +27% en +23%), terwijl het aantal lichte adviestoevoegingen in relatieve zin op het gebied van woonrecht, sociale verzekeringen, vreemdelingenrecht en sociale voorzieningen aanzienlijk is gedaald (resp. -47%, -34%, -22% en -21%).

In absolute zin is het personen- en familierecht de grootste 'stijger' (+99 lichte adviestoevoeging in 2008 ten opzichte van 2007). De grootste absolute 'daler' is het arbeidsrecht (-638 lichte adviestoevoegingen ten opzichte van 2007).

Voorziening deskundigenbericht
De in 2005 ingestelde voorziening deskundigenbericht bestaat enerzijds uit het bekostigen van een medisch haalbaarheidsonderzoek. Dit is een *quick-scan*-faciliteit, waarmee in korte tijd meer duidelijkheid wordt verkregen over de haalbaarheid van een letselschadezaak. Het aantal door de Raad voor Rechtsbijstand verstrekte subsidies voor een medisch haalbaarheidsonderzoek neemt jaarlijks fors toe. In 2008 zijn in totaal 612 subsidies verstrekt, in 2007 waren dit er 460 en in 2006 waren dit er 267.[2]

Daarnaast is er een voorschotregeling voor de kosten van de benodigde deskundigenberichten. Van dit type lening zijn er in 2008 vier verstrekt (in 2007 waren dit er ook vier).

Aantal rechtzoekenden
In 2008 zijn aan 280.583 rechtzoekenden toevoegingen afgegeven. Dit aantal is licht gestegen ten opzichte van 2007. Als wordt vergeleken met het jaar 2000, blijkt er een toename van 28% van het aantal rechtzoekenden aan wie per jaar ten minste één toevoeging werd afgegeven.

Meervoudig gebruik
Het gemiddelde aantal afgegeven toevoegingen per rechtzoekende per jaar steeg in de jaren 2000 tot en met 2007 van 1,33 naar 1,51. Na een forse stijging in 2002 is het beeld over de laatste jaren redelijk constant.

De verdeling van het aantal toevoegingen over de rechtzoekenden is daardoor in dezelfde periode ook licht veranderd. In 2000 en 2001 was het aandeel rechtzoekenden met slechts één toevoeging iets hoger dan in de daaropvolgende jaren (resp. 78% en 77%). In 2008 was dit aandeel 72%.

Er werden in totaal in 2008 45.293 toevoegingen (10,7% van het aantal toevoegingen) gebruikt door 7.119 meervoudiggebruikers met 5 of meer toevoegingen (2,3% van het aantal rechtzoekenden). Deze groep veelgebruikers is in 2008 toegenomen met 14%. Ook het aantal toevoegingen dat door deze groep is aangevraagd steeg met 15%.

In 2008 was de anticumulatieregeling van toepassing op bijna 24% van alle afgegeven toevoegingen. Ook dit aantal neemt licht toe. In 2007 was dit 23%.

Verdieping meervoudig gebruik
In het kader van nader onderzoek naar meervoudig gebruik zijn er analyses uitgevoerd op basis van de bij de Raad beschikbare data over de periode 2000

2 De cijfers van 2006 en 2007 zijn exclusief de cijfers uit het Ressort Leeuwarden. In 2008 zijn er in dit ressort 42 subsidies verstrekt.

tot en met 2008. Deze voor het eerst uitgevoerde analyses van meervoudig gebruik van toevoegingen laten het volgende beeld zien.

Ten eerste dat toevoegingen tot nieuwe toevoegingen leiden. Hoe meer toevoegingen er zijn afgegeven, des te hoger de kans op een volgende toevoeging.

Ten tweede dat meervoudig gebruik bij een aantal toevoegingsgroepen relatief meer voorkomt. Bij de toevoegingsgroepen 'met straf samenhangende zaken', 'bijstandszaken', 'socialeverzekeringszaken' en 'gezag en omgang na echtscheiding' komt meervoudig gebruik relatief vaak voor. De toevoegingsgroepen 'erfrecht', 'echtscheidingen', 'goederenrecht' en 'medisch handelen' laten een tegenovergesteld beeld zien. Hierbij komt meervoudig gebruik relatief weinig voor. Men zou kunnen stellen dat dit meer op zichzelf staande toevoegingen betreft.

Ten derde dat er bij een aantal toevoegingsgroepen sprake is van samenloop van toevoegingen. Sommige toevoegingsgroepen komen relatief vaak voor in combinatie met specifieke andere toevoegingsgroepen; er is onderzocht in welke mate clustering optreedt van verschillende toevoegingsgroepen. Uit deze analyse blijkt dat er een viertal clusters van toevoegingsgroepen te zien is. Er is sprake van een cluster personen- en familierecht, een cluster werk(eloosheid) en uitkering, een strafrechtcluster en een cluster asiel- en vreemdelingenrecht.

Ten vierde blijkt dat er sprake is van een zekere volgorde van toevoegingen wanneer problemen samen voorkomen. Toevoegingsgroepen die relatief weinig voorafgegaan zijn door andere toevoegingen en wellicht *trigger* zijn voor andere toevoegingen, zijn 'asielrecht', 'ontslag' en 'echtscheidingen'. Toevoegingsgroepen die relatief veel vooraf worden gegaan door andere toevoegingen en wellicht meer worden *getriggerd*, zijn 'faillissement/schuldsanering', 'belastingrecht' en 'met strafzaken samenhangende zaken'.

Eigen bijdrage

Toevoegingsgebruikers worden ingeschaald in één van de vijf treden van de eigen bijdrage. Het grootste gedeelte van de toevoegingen wordt afgegeven tegen een eigen bijdrage in de laagste trede (81%).

Opvallend is dat het percentage toevoegingen aan gebruikers die zijn ingeschaald in de hoogste (en duurste) trede is afgenomen in 2008 (van 9% naar 8%) ten opzichte van 2007, terwijl het percentage in de laagste trede juist licht is toegenomen (80% naar 81%). De trend die zich in de jaren voor de inwerkingtreding van VIValt aftekende, wordt hiermee voortgezet.

De gemiddelde eigen bijdrage van alle toevoegingsgebruikers die daadwerkelijk een eigen bijdrage hebben betaald, was in 2008 € 146. In 2007 was dit € 147 en in 2006 was dit (sinds de inwerkingtreding van VIValt) € 156. De gemiddelde

betaalde eigen bijdrage is, ondanks de jaarlijkse indexering, gemeten vanaf 2004 afgenomen. Het percentage toevoegingen waarvoor een eigen bijdrage is verschuldigd, heeft zich in 2008 gestabiliseerd.

Peiljaarverlegging
In 2008 is er bij 9.165 toevoegingen sprake geweest van een peiljaarverlegging. Dit is 2,2% van het totaal aantal afgegeven toevoegingen in 2008. Dit percentage neemt jaarlijks licht toe (2006: 2,0; 2007: 2,1).

Resultaatsbeoordeling
Sinds VIValt zijn totaal 4.622 toevoegingen ingetrokken naar aanleiding van een resultaatsbeoordeling. Per 31 december 2007 lag het aantal intrekkingen bijvoorbeeld nog op 1.216 over de jaren 2006 en 2007, terwijl dit er nu 3.611 zijn. Dit betekent dat tot op heden in minder dan 1% van de toevoegingen, die hierdoor geraakt kunnen worden, sprake blijkt te zijn van een intrekking naar aanleiding van een resultaatsbeoordeling.

Het bereik van het stelsel
Aan de hand van de gegevens van het CBS over huishoudsamenstelling en het inkomen en vermogen van de toevoegingsgebruikers is het sinds VIValt mogelijk geworden om, nauwkeuriger dan voorheen, het bereik van het stelsel te schatten. In de MGR 2006 is hiertoe een eerste aanzet gedaan. In de vorige monitor is deze methode verder verfijnd door te corrigeren op vermogen in box 3, gezinsgrootte en gezinssamenstelling. Uit deze verfijnde analyse blijkt dat in 2008 ongeveer 38,9% van de Nederlandse bevolking aanspraak zou kunnen maken op een toevoeging (2007: 40,0%). Hieronder vallen ook alle minderjarige kinderen die behoren tot een huishouden met een inkomen onder de Wrb-grens. In de praktijk zal dit percentage iets hoger uitvallen, doordat bij echtscheidingen het inkomen en vermogen vanwege de tegenstrijdige belangen wordt geïndividualiseerd. Dit zal ertoe leiden dat men vaker van boven de Wrb-grens naar onder de Wrb-grens overgaat dan andersom.

Vastgestelde draagkracht toevoegingsgebruikers
Dankzij de koppeling met de gegevens van de Belastingdienst is het mogelijk een overzicht te geven van door de Belastingdienst vastgestelde fiscale jaarinkomens voor t-2 van zowel de alleenstaanden als de personen in meerpersoonshuishoudens. Een kwart van de alleenstaanden heeft een fiscaal inkomen van € 0, de grootste groep in deze categorie. Bij de categorie personen in meerpersoonshuishoudens zien we weliswaar ook een piek in deze inkomensgroep, maar het aandeel van die inkomensgroep binnen de categorie is veel kleiner, te weten 9%. De grootste groep binnen deze categorie (17%) heeft een inkomen tussen de € 15.000 en € 17.500.

Het aantal alleenstaanden met een fiscaal inkomen boven de Wrb-grens van € 22.900 is 1.345 (1,2%). In 2007 waren er 1.503 rechtzoekenden (1,4%) met een inkomen van € 22.400 of hoger. In 2008 hebben 784 van de rechtzoekenden die deel uitmaken van meerpersoonshuishoudens (1,0%), een fiscaal inkomen boven de Wrb-grens van € 32.400; in 2007 was dit 1,2% (boven de € 31.700).

Vergelijking van de verdeling van de Wrb-gebruikers met de Wrb-gerechtigden
Naast de berekening van het bereik van de Wrb onder de Nederlandse bevolking is het nu ook mogelijk een vergelijking te maken van verdelingen van de Wrb-gebruikers en de Wrb-gerechtigden. Hieruit komt naar voren dat men in de laagste inkomensklasse relatief het vaakst gebruikmaakt van de mogelijkheid een toevoeging aan te vragen. Naarmate de eigen bijdrage hoger wordt – dit geldt met name voor personen uit meerpersoonshuishoudens – is er sprake van een toenemende ondervertegenwoordiging van de gebruikers ten opzichte van de gerechtigden. Dit zou erop kunnen wijzen dat naarmate de hoogte van de eigen bijdrage toeneemt, minder rechtzoekenden een toevoeging aanvragen.

Profiel van de gemiddelde toevoegingsgebruiker
De resultaten van de koppeling in 2007 van het GRAS-bestand 2007 met de cijfers van het CBS bevestigen in grote lijnen het beeld dat er bestaat van de gemiddelde toevoegingsgebruiker. Zij zijn gemiddeld vaker van het mannelijk geslacht, tussen de 20 en 45 jaar oud en minder vaak jonger dan 15 jaar en ouder dan 60 jaar. Zij behoren relatief vaak tot de groep niet-werkenden. Als gebruikers worden ingedeeld in de sociaaleconomische categorieën, zoals die bij het CBS worden gehanteerd, dan blijkt dat scholieren/studenten, werknemers en gepensioneerden zijn ondervertegenwoordigd en dat uitkeringsgerechtigden en overige inactieven zijn oververtegenwoordigd. De gemiddelde toevoegingsgebruiker is vaker gescheiden en minder vaak gehuwd – met name de gehuwden zonder kinderen zijn ondervertegenwoordigd –, terwijl personen die leven in een eenoudergezin zijn oververtegenwoordigd. De toevoegingsgebruikers behoren gemiddeld vaker tot de groep niet-westerse allochtonen. Ze wonen relatief vaak in gemeenten met meer dan 250.000 inwoners en relatief minder vaak in gemeenten met minder dan 50.000 inwoners.

In 2008 zijn wegens technische problemen slechts drie kenmerken gekoppeld met de cijfers van het SSB van 2007, te weten geslacht, leeftijd en herkomst. Deze cijfers leveren geen verandering op in het hiervoor beschreven profiel.

Enquête rechtsbijstandsverzekeringen
Uit een onderzoek naar (het gebruik van) rechtsbijstandsverzekeringen onder burgers blijkt dat 40% van de ondervraagden een gezinspolis voor rechtsbijstand heeft afgesloten. Dit betreft vooral de middeninkomens.

Van de respondenten met een gezinspolis heeft ruim de helft (56%) nog geen juridisch probleem gehad. Van de respondenten die reeds een juridisch probleem hadden gehad (44%), blijkt het overgrote gedeelte (meer dan vier vijfde) al eens gebruik te hebben gemaakt van hun rechtsbijstandsverzekering. Deze groep heeft gemiddeld 1,7 keer gebruikgemaakt van deze verzekering en het blijkt dat het merendeel van deze groep (meer dan vier vijfde) ook geholpen is met het probleem waarmee deze heeft aangeklopt bij zijn verzekeraar.

Van de respondenten die wel een juridisch probleem hebben gehad, maar nog geen gebruik hebben gemaakt van hun rechtsbijstandsverzekering, blijkt ruim een derde wel contact te hebben gezocht met de verzekeraar, maar niet geholpen te zijn. Deze groep heeft dus wel een beroep gedaan op de verzekeringspolis, maar kon niet geholpen worden. De belangrijkste reden hiervoor was dat het probleem niet onder de dekking van de verzekering viel of dat de verzekeraar zei dat er te weinig kans op succes was. Bijna een kwart van deze groep heeft geen gebruik gemaakt van de verzekering, omdat zij het probleem op een andere manier hebben opgelost, zoals via het Juridisch Loket, een geschillencommissie, zelf of met behulp van een vriend.

Van de respondenten die wel een juridisch probleem hebben gehad maar geen rechtsbijstandsverzekeraar hebben ingeschakeld, blijkt de helft wel naar een andere hulpverlener te zijn gegaan. Een advocaat werd hierbij het meest genoemd (in bijna de helft van de gevallen).

Het aanbod van rechtsbijstandverleners

De rechtsbijstandverleners
In 2008 verleenden 7.103 rechtsbijstandverleners in ten minste één zaak gesubsidieerde rechtsbijstand. Dit is opnieuw een hoger aantal dan in de voorgaande jaren. Het merendeel is advocaat. Bijna de helft van de rechtsbijstandverleners neemt deel aan het piket.

Ook het aantal mediators dat in 2008 op toevoegingsbasis heeft gewerkt, is licht gestegen ten opzichte van 2007 (+5%). Bijna de helft van deze mediators (51%) is tevens als advocaat bij een van de Raden ingeschreven. In 2008 waren er 455 (advocaat)mediators die ten minste één toevoeging aanvroegen.

De stijging van het aandeel van vrouwelijke advocaten die gesubsidieerde rechtsbijstand verlenen, zet zich voort. De rechtsbijstandverleners zijn iets langer beëdigd dan in de voorgaande jaren: gemiddeld 12,2 jaar.

In 2008 is het aantal toevoegingen per rechtsbijstandverlener licht gestegen tot 59 toevoegingen per rechtsbijstandverlener. Als de groep die in 2008

minder dan 10 toevoegingen doet nader wordt bekeken, blijkt dat deze groep bestaat uit 1.753 rechtsbijstandverleners (25% van alle aan het stelsel deelnemende advocaten), die gezamenlijk 6.647 toevoegingen doen (1,6% van het totaal).

Het aantal kantoren waarvan ten minste één rechtsbijstandverlener in een bepaald jaar ten minste één toevoeging doet, is vanaf 2005 continu gestegen. Deze lichte groei blijft achter bij de toename van het totale aantal kantoren.

Gemiddeld doen in 2008 per actief kantoor 2,5 rechtsbijstandverleners ten minste één toevoeging per jaar. Dit aantal is de afgelopen jaren vrij constant gebleven (2,6 in 2005 en 2006 en 2,5 in 2007).

Verloop onder de rechtsbijstandverleners

In 2007 zijn minder rechtsbijstandverleners uitgestroomd dan in 2006. De 720 rechtsbijstandverleners die in 2007 zijn uitgestroomd, deden gemiddeld 11 toevoegingen per persoon in het laatste jaar waarin zij rechtsbijstand verleenden op basis van een toevoeging. Dit wijst erop dat het vertrek van deze groep geen substantiële invloed heeft op het aanbod van rechtsbijstandverleners.

Verder blijkt dat er een stabiele groep is van dezelfde advocaten die rechtsbijstand verlenen. Uit de cijfers wordt duidelijk dat er vooralsnog geen reden is om aan te nemen dat de toenemende vergrijzing in de samenleving (en dus ook in de beroepsbevolking) tot een aanbodprobleem zal gaan leiden binnen de groep van rechtsbijstandverleners die binnen het stelsel actief zijn.

Uitstromersonderzoek

Hoewel het de doelstelling van het onderzoek onder uitstromende rechtsbijstandverleners is geweest om een beeld te kunnen schetsen van zowel de groep die de advocatuur heeft verlaten als de groep die binnen de advocatuur werkzaam is gebleven, blijkt alleen de groep uitstromers die nu nog binnen de advocatuur werkzaam is (n=71) voldoende groot om er inhoudelijk iets over te kunnen zeggen.

Ruim de helft van de 71 advocaten die binnen de advocatuur werkzaam zijn gebleven, geeft aan dat de beslissing om te stoppen met het behandelen van toevoegingszaken samenhing met de procedure rondom het behandelen van toevoegingszaken (55%, n=39).

Het meest van toepassing als persoonlijk motief om te stoppen is dat men de administratieve handelingen rondom de toevoeging te belastend vond, en financiële beweegredenen, zoals de forfaitaire vergoedingen in toevoegingszaken en de hogere inkomsten bij commerciële klanten (meer dan 80% vond dit (helemaal) van toepassing).

Verdieping asieladvocaten
Het aantal rechtsbijstandverleners die zich in 2008 hebben beziggehouden met asielzaken is 450. In 2007 waren dit er 466. In 2008 is er voor het eerst sinds 2003 weer een substantiële stijging te zien in het aantal asieltoevoegingen (+20% ten opzichte van 2007).

Ten aanzien van de asieladvocaten kan worden vastgesteld dat door een samengaan van minder advocaten en meer toevoegingen deze advocaten in 2008 gemiddeld meer toevoegingen zijn gaan doen, met name zij die al veel asielzaken deden.

Alle asieladvocaten tezamen deden gemiddeld 163 toevoegingen. Voor alle advocaten geldt een gemiddelde van 59. Een asieladvocaat nam vaak ook deel aan andere piketsoorten.

De asieladvocaten zijn gemiddeld iets langer beëdigd dan de gemiddelde rechtsbijstandverlener (die 12,2 jaar beëdigd is): in 2007 was dit 13,6 jaar en in 2008 14,2 jaar. Het blijkt dat de kort-beëdigden bij de asieladvocaten minder vaak voorkomen en dat de groep die tussen de 11 en 30 jaar beëdigd is, juist groter is. In 2008 zijn er iets meer asieladvocaten gestopt met het behandelen van toevoegingszaken dan dat er zijn bijgekomen (resp. 76 en 60).

Er zijn slechts marginale verschillen tussen de minder actieve asieladvocaten, die minder dan tien asieltoevoegingen per jaar doen, en de actieven, die er 10 of meer doen.

Kosten van het stelsel

Wanneer de kosten van toevoegingen die op verschillende rechtsterreinen van het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand worden afgegeven in kaart worden gebracht, blijkt dat aan strafzaken van verdachten een relatief groot gedeelte van de totale kosten wordt besteed, namelijk 35%. Verder neemt het personen- en familierecht ook een groot deel van de kosten voor zijn rekening, namelijk 21%.

In 2008 zijn er 13.075 aanvragen geweest voor EXU-zaken. Hiervan zijn er 9.755 (75%) toegekend en 2.933 (22%) afgewezen. De overige 3% is buiten behandeling gesteld, bijvoorbeeld omdat de aanvragen onvolledig zijn. Verder blijkt dat de gemiddelde vergoeding per strafzaak relatief hoog is, vooral als de kosten voor EXU-zaken hierbij zijn opgenomen.

Als onderscheid wordt gemaakt naar moduultype, komt het beeld naar voren dat vooral de ambtshalve toevoegingen relatief duur zijn. Voor exacte cijfers wordt verwezen naar de jaarrekening.